

नैपुण्याद्वचनासामर्थ्यात् मोचयित्वा मोचीकृत्य ॥ २९ ॥ अंतरं प्रहारावसरं ॥ ३० ॥ शंखदेशे ललाटास्थिप्रदेशे ॥ तलं प्रसृतकरतलप्रहारं ॥ ३१ ॥ प्रस्रवणो निर्झरमूल स्थानं प्रस्रवत्यस्मादिति व्युत्पत्तेः ॥ ३२ ॥ विरूपाक्षतरं अतिविरूपाक्षं ॥ ३३ ॥ पार्श्वेन परिवर्ततमित्यन्वयः ॥ ३४ ॥ संप्रयुक्तौ युद्धाय सन्मुखतया स्थितौ ॥ ३५ ॥ उ

नैपुण्यान्मोचयित्वैनं मुष्टिनोरसिताडयत् ॥ ततस्तु संक्रुद्धतरः सुग्रीवो वानरेश्वरः ॥ २९ ॥ मोक्षितं चात्मनो दृष्ट्वा प्रहारं ते न रक्षसा ॥ सदद शीतरंतस्य विरूपाक्षस्य वानरः ॥ ३० ॥ ततो न्यंपातयत्क्रोधाच्छंखदेशे महातलं ॥ महेन्द्राशनिकल्पेन तलेनाभिहतः क्षितौ ॥ ३१ ॥ पपा तरुधिरक्लिन्नः शोणितं हि स मुद्गिरन् ॥ स्रोतोभ्यस्तु विरूपाक्षो जलप्रस्रवणादिव ॥ ३२ ॥ विवृत्तनयनं क्रोधात्सफेनं रुधिराप्लुतं ॥ ददृशु स्ते विरूपाक्षं विरूपाक्षतरं कृतं ॥ ३३ ॥ स्फुरंतं परिवर्ततं पार्श्वेन रुधिरोक्षितं ॥ करुणं च विनर्दतं ददृशुः कपयोरिपुं ॥ ३४ ॥ तथा तु तौ संय तिसंप्रयुक्तौ तरस्विनौ वानरराक्षसानां ॥ बलार्णवौ सस्वनतु श्र्वभीमौ महार्णवौ द्वाविबिभ्रन्सेतू ॥ ३५ ॥ विनाशितं प्रेक्ष्य विरूपनेत्रं महा बलं तं हरिपार्थिवेन ॥ बलं समेतं कपिराक्षसानामुद्धृत्तगंगाप्रतिमं बभूव ॥ ३६ ॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये युद्धकांडे सप्तमव तितमः सर्गः ॥ ९७ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ हन्यमाने बले तूर्णमन्योन्यं ते महामृधे ॥ सरसीव महाघर्मे सूपक्षीणे बभूवतुः ॥ १ ॥ स्वबलस्य तुघातेन विरूपाक्षवधेन च ॥ बभूवद्विगुणं क्रुद्धो रावणो राक्षसाधिपः ॥ २ ॥ प्रक्षीणं स्वबलं दृष्ट्वा बध्यमानं बलीमुखैः ॥ ब भूवास्य व्यथा युद्धे दृष्ट्वा दैवविपर्ययं ॥ ३ ॥ उवाच च समीपस्थं महोदरमनंतरं ॥ अस्मिन्काले महाबाहो जयाशात्वयि मे स्थिता ॥ ४ ॥

दृत्तगंगा उद्धृत्तगंगेत्यर्थः ॥ वानरबलमानंदेन राक्षसबलं शोकेनेति शेषः ॥ ३६ ॥ कतक ० ॥ ८९ ॥ इति श्रीरामाभि० वा० यु० सप्तमवतितमः सर्गः ॥ ९७ ॥ ॥ ७३ ॥ अन्योन्यं हन्यमाने ते बले सूपक्षीणे सुतरामुपक्षयवती बभूवतुः सरसी इव संधिरार्षः ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥